

Gevraagd advies beleidskader 2017 – 2020 Aangepast Lezen opgesteld door de Koninklijke Bibliotheek

**Kenmerk: GA015_Januari2017_Beleidskader2017-2020
29 januari 2017**

1.

De Lezersraad, hierna als 'Raad' aangeduid, heeft met instemming het concept-beleidskader 2017-2020 Aangepast Lezen opgesteld door de Koninklijke Bibliotheek gelezen. Deze instemming is met name gebaseerd op passages zoals '...worden aangeboden, onderhouden en verbeterd in nauwe samenspraak met de klant'. (zie paragraaf 'Visie en doelstellingen'). De Raad ziet een dergelijke passage als de erkenning van het belang dat gebruikers/lezers hun specifieke ervaringsdeskundigheid bij de beleidsvorming en –uitvoering inbrengen. In de toelichting bij doelstelling 2 staat onder meer te lezen dat een intensievere dialoog met de (potentiële) klant nodig is. Ook staat er nog te lezen dat het gebruik van deze collecties onder meer wordt vergroot door te streven naar het beschikbaar stellen van alle titels in elke door de gebruiker gewenste leesvorm en door meer ruimte te geven aan productie van nieuwe titels op basis van individuele vragen.

2.

Terecht wordt in de inleidende paragraaf van het concept-beleidskader opgemerkt dat de bibliotheekvoorziening voor personen met een leeshandicap niet één op één te vergelijken is met een openbare bibliotheekvoorziening. De Raad adviseert, behalve dit te constateren, ook het grote belang van deze voorziening voor de doelgroep van Aangepast Lezen en met name voor degenen met een visuele leesbeperking, te benadrukken. Zonder de omzetting van lectuur in een aangepaste leesvorm hebben personen met een visuele leesbeperking, afgezien van ontwikkelingen in de toekomst, nauwelijks toegang tot lectuur.

Sinds het begin van de vorige eeuw heeft het beschikken over teksten in een aangepaste leesvorm in zeer belangrijke mate de emancipatie van hen mogelijk gemaakt. Het propageren en uitbouwen van de participatiemaatschappij zoals dit thans van de kant van de overheid plaatsvindt, onderstreept nog eens het belang van deze bibliotheekvoorziening voor deze doelgroep.

3.

In het beleidskader Aangepast Lezen wordt opgemerkt dat het VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap (geldig vanaf juli 2016) verplicht mensen met een handicap volwaardig te laten deelnemen aan de samenleving. Toegang tot informatie is daarvan een onderdeel. Het gedachtegoed van dit verdrag wordt verankerd in de Wet Gelijke Behandeling op grond van handicap of chronische ziekte. Op basis van verdrag en wet blijkt nog eens duidelijk dat de positie van het Aangepast Lezen ten opzichte van hen die op deze voorziening zijn aangewezen een andere is dan die van een lokale openbare bibliotheekvoorziening ten opzichte van hun lezers zonder een leesbeperking.

4.

De voorziening van het Aangepast Lezen heeft een brede maatschappelijke functie, aldus het beleidskader, waarbij de nadruk ligt op onder anderen het ter beschikking stellen van kennis en

Gevraagd advies beleidskader 2017 – 2020 Aangepast Lezen opgesteld door de Koninklijke Bibliotheek

**Kenmerk: GA015_Januari2017_Beleidskader2017-2020
29 januari 2017**

informatie, het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie en het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur. Uit vorenstaande vloeit naar de mening van de Raad voort dat ook personen met een visuele leesbeperking aanspraak kunnen maken - een en ander binnen redelijke grenzen - op een gelijke behandeling als personen zonder leesbeperking tot zowel algemene als educatieve lectuur, onafhankelijk van criteria tot collectievorming en onafhankelijk van de instelling die de lectuur ter beschikking stelt. De Raad adviseert aan dit principiële punt van gelijke behandeling in het beleidskader extra aandacht te schenken. In dit verband is ook weer van belang dat we in een participatiemaatschappij leven waar inclusie ook van personen met een leesbeperking het uitgangspunt is.

5.

Het is de leden van de Raad uit eigen ervaring bekend dat er in de afgelopen tijd zich herhaaldelijk storingen in de ICT-systemen hebben voorgedaan en dat lopende projecten steeds weer vertraging oplopen. Terecht wordt dan ook in het beleidskader een stabiele dienstverlening ter sprake gebracht. Een stabiele en overzichtelijke dienstverlening is een van de belangrijkste voorwaarden voor de doelgroep om van de diensten van Aangepast Lezen gebruik te maken.

6.

In het conceptbeleidskader wordt veel aandacht besteed aan de digitalisering in de ruimste zin van het woord. Ook de Raad is van mening dat nieuwe technologie vele mogelijkheden zal gaan bieden. Het is echter niet zo dat de synthetische stem het traditionele audio-lezen met een menselijke stem in alle gevallen kan vervangen en dat braille-lezen op papier achterhaald is. Aan het slot van de toelichting op doelstelling 1 staat dat fysieke leesvormen voor een deel van de doelgroep onmisbaar is en dat het behoud gecontinueerd zal worden.

Een dergelijke summiere vermelding is naar de mening van de Raad onvoldoende. De Raad adviseert dan ook veel uitdrukkelijker aan te geven dat nieuwe ontwikkelingen de traditionele leesvormen niet zullen en mogen verdringen. Dit geldt des te meer nu het juist de bedoeling is ouderen met een visuele leesbeperking tot Aangepast Lezen te verleiden.

7.

De 4de doelstelling is het werken aan innovatie en verbetering van dienstverlening en producten.

De Raad vraagt zich af, gelet op de termijn van 4 jaar waarvoor het beleidskader geldt, of er voldoende sprake is geweest van een prioriteitstelling. In dat verband zou de Raad willen bepleiten prioriteiten te stellen waarbij het uitgangspunt gehanteerd dient te worden dat in beginsel nieuwe projecten pas opgestart worden als lopende problemen en projecten zijn opgelost en afgerond. Zo zou bijvoorbeeld het 'vertalen' van beelden pas ter hand genomen kunnen worden als een goede zoek- en vind-structuur is ontwikkeld. Ook is in het beleidskader de stand van zaken ten aanzien van

Lezersraad
Aangepast lezen

**Gevraagd advies beleidskader 2017 – 2020 Aangepast Lezen
opgesteld door de Koninklijke Bibliotheek**

**Kenmerk: GA015_Januari2017_Beleidskader2017-2020
29 januari 2017**

het verkrijgen van de brondocumenten en het toepassen van E-pub 2/3 waarover herhaalde malen sprake is geweest, onderbelicht gebleven.